

שקבלו בוודאי הברכה ברצון טוב ובנפש חפצה, ברך אותם ג"כ ע"י דברי תוכחתו ברצונם הטוב, ולא היה חילוק בעיניהם בין ברכות שאר האחים ובין דברי תוכחה אשר קבלו, וק"ל.

ויצו יוסף את עבדיו את הרופאים לחנוט את אביו ויחננו הרופאים את ישראל (ג, ז). יש לדקדק למה כתיב את ישראל, והוי ליה למימר ויחננו אותו.

אבל ג"ל לפרש, דהנה המנהג היה במצרים לחנוט רק את המלכים, ולא את שאר העם אשר אינם ממשפחת מלכים, כאשר הוא המנהג בינינו שמחננים רק למי שהוא ממשפחת המלך. אבל בכל זאת בקש יוסף מהרופאים שיחננו את אביו, יען שהיה אביו של מלך, אביו של יוסף שהיה משנה למלכות, ולא בקש מהם שיחננו אותו מפני גדלותו של יעקב, כי לא היה מלך שלהם. ומקרא הקודש העיד ויחננו הרופאים את ישראל, את ישראל דייקא, יען שהיה בעיניהם גדול כמלך, מלשון שררה כי שרית עם אלקים ואנשים (לז, כט), והרופאים חננו אותו דייקא, לא מפני שהיה אביו של מלך, רק מפני שהיה בעיניהם כמלך, וק"ל.

וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האמד ויאמרו אבל כבד זה למצרים (ג, יא). י"ל כי באמת אין להתאבל כ"כ על יעקב, ובפרט כי כבר בכו אותו במצרים, ועכשיו חזרו והתאבלו

עליו בגורן האמד, ע"כ אמרו הכנענים כי אין זה אבל והספד ליעקב, רק בוכים ומתאבלים יען כי פסק הרעב מארץ מצרים ע"י ביאתו של יעקב לשם, לאחר שהיו שתי שנים רעב, ולאחר שמת היו יראים כי בוודאי יחזרו מיד שני הרעב הנשארים להשלים השבע שני רעב שאמר יוסף, ע"כ התאבלו על מצרים בעצמם, ובכו לאובדים ולא לכבוד יעקב.

אבל יושבי כנען לא היו מתאבלים, כי משאר ארצות לא פסק הרעב רק מארץ מצרים, ובימי יחזקאל חזרו [שני הרעב למצרים], כדכתיב [בנבואת יחזקאל על מצרים] (יחזקאל כט, יא) ולא תשב ארבעים שנה, ובמדרש (ילקוט יחזקאל רמז עסו) דאלו מ' שנה הן, לפי שהיה נגזר על מצרים שיהיה להם רעב מ"ב שנה, ושני שובע ג"כ מ"ב שנה, ובשבע שני שובע נתברכה הארץ כאילו היו שני שובע מ"ב שנה, ואולם הרעב היה רק שתי שנים, וע"י שבא יעקב פסק הרעב וחזר בימי יחזקאל ונשלמו [מ"ב שני רעב]. ומדלא חזרו המ' שנים גם בשאר ארצות, ורק בארץ מצרים, דהלא גם בכל העולם היה רעב, כדכתיב (מא, נה) ותרעב כל ארץ מצרים וגו' ללחם, וכל הארץ באו מצרימה לשבר אל יוסף (עס נ), ועל כרחך דשבע שני הרעב היו בכל העולם, ורק במצרים מעת שבא יעקב פסק הרעב, לכך נשלמו השנים רק במצרים, ע"כ אמרו יושבי כנען שזה האבל רק למצרים דוקא, כי להם יש להתאבל מאחר שפסק הרעב בארצם בזכות